

Marking scheme
Social Studies

Group 'A'

1. Nepal is divided into seven provinces under federal system.
2. Holy book of Kirat - Mundhum
Holy book of Muslim - Quran
3. "Corruption hurts all of us"
"No corruption for better living".
4. Celebrated in 10th December.
5. To show temple in map →
6. To show river in map →
6. Three kingdoms before the unification of Kathmandu valley were:
 - Kantipur
 - Patan
 - Bhadgaun
7. World Trade Organization
8. Afghanistan Bangladesh
Bhutan India
Maldives Nepal
Pakistan Sri-Lanka
9. One negative effect of early marriage:
 - Increase in maternal mortality rate
 - Increase in child mortality rate
 - Increase in family size etc.

Group 'B'

10. Federalism is a system where a country practices dual government and the power is distributed to the central, state and local government as per its principle.
Five advantages of Federalism:
 - Conflict may settle in local level
 - Wide public participation in government activities.
 - Optimum use of means and resources.
 - Balanced population distribution.
 - Preservation of local arts and culture.
11. National heritages are the properties belong to a particular nation that might include natural, religious, historical and cultural things.
Five ways to preserve them:

- Avoid encroachment of them.
 - Timely renovation of them.
 - Implementation of strict rules and regulations.
 - Increase awareness among people.
 - Increase public participation.
12. Causes of drug addiction among the youths.
 - Influence of bad company
 - Peer pressure
 - Attraction of advertisement
 - Broken home
 - High expectation
 - Traders abuse them for their criminal purpose.
 13. If draws with appropriate scale and index maintaining cleanliness. Give the respective marks.
 14.
 - Earning foreign currency
 - Increase national income
 - Creates employment opportunities
 - Development of cottage industries
 - Increase in business
 - Exchange art and culture
 15.
 - Avoiding discrimination among the countries.
 - Solving the burning issues.
 - Helping each other in need
 - Maintaining diplomatic relationship among the countries.
 - Minimizing social problems of every countries.
 - Spreading knowledge among the people about the advantages of peace.
 - Minimizing terrorism
 16. Quality of life is a state in which an individual is able to fulfill at least his/her basic needs and is satisfied with his/her life.
Five efforts to make quality of life:
 - Management of technical and quality education
 - Management of decent employment
 - Small size of family
 - Good relationship among the family members.
 - Fulfilling the spiritual needs

Group 'C'

17. Four reasons why women are backward:
 - Male dominated society
 - Gender discrimination
 - Strong desire for son

- Low literacy of female.
- A son is must in the Nepalese society.
- Observed female are weaker biologically, superstition etc.

Four ways to solve the problems:

- Making the concept of women empowerment more effective.
- Constitutional provision
- Punishment to those who join discrimination
- Giving priority to female education etc.

19. Demography is the scientific study of human population. It is made by two words 'Demos' and 'Graphian'. Demos means people and Graphical is scientific study.

The determinants of demographic change are birth, death and migration.

It birth, death and migration are explained briefly give the respective marks.

The End

उत्तरकुञ्जिका
सामाजिक अध्ययन र जनसंख्या शिक्षा

समूह 'क'

१. सङ्घीयता अन्तर्गत नेपाललाई ७ प्रदेशमा विभाजन गरिएको छ |
२. किरात धर्मको धर्मग्रन्थ → मुन्धुम ०.५
मुस्लिम धर्मको धर्मग्रन्थ → कुरान ०.५
३. "भ्रष्टाचारले सबैलाई आघात पुर्याउँछ"
"उच्च जीवनको लागि भ्रष्टाचारको अन्त्य गरौं"
(अथवा यस्तै भाव आउने नारा बनाएमा)
४. १० डिसेम्बरका दिन मनाइन्छ
५. नक्सामा मन्दिर देखाउन →
नक्सामा नदी देखाउन →
६. नेपाल एकीकरण गर्नभन्दा पहिलेका काठमाडौं उपत्यकामा रहेका राज्यहरू:
- कान्तिपुर
- पाटन
- भादगाउँ
७. विश्व व्यापार संगठन
८. अफगानिस्तान बंगलादेश
भुटान भारत
माल्दिभ्स नेपाल
पाकिस्तान श्रीलंका
९. छिटो विवाहको कुनै एउटा नकारात्मक असर:
मातृ मृत्युदरमा वृद्धि, शिशु मृत्युदरमा वृद्धि, परिवारको आकारमा वृद्धि इत्यादि लेखेमा १

समूह 'ख'

१०. सङ्घीयता त्यस्तो शासन प्रणाली हो जहाँ देश चलाउन दुईवटा सरकारको अभ्यास गरिन्छ र केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय तहहरूमा अधिकारको बाँडफाँड हुन्छ |
सङ्घीयताका कुनै ५ फाइदाहरू:
- स्थानीय तहबाटै द्वन्दको समाधान
- जनताको व्यापक सहभागिता

- स्थानीय श्रोत र साधनहरूको सही प्रयोग
 - जनसंख्या वितरणमा समानता
 - स्थानीय कला, संस्कृतिको संरक्षण
- परिभाषा - १

५ वटा फाइदा - ५

११. पुस्तौ पुस्ता देखि रहदै आएका प्राकृतिक, ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक सम्पतिहरू जस्तै धार्मिक स्थल, सङ्ग्रहालय, हिमाल, ताल, चाडपर्व, धर्म संस्कृति आदि जस्ता सम्पतिहरू जसमा सबैको स्वामित्व रहेको हुन्छ ती वस्तुहरूलाई राष्ट्रिय सम्पदा भनिन्छ | १
पाँचवटा संरक्षणका उपायहरू:
- अतिक्रमणबाट जोगाउने
- मर्मत तथा पुनः निर्माण
- कडा नियम र संरक्षण व्यवस्था
- जनचेतनामा वृद्धि
- जनसहभागिता ५
१२. युवाहरूमा लागु पदार्थ दुर्व्यसनका कारणहरू:
- नराम्रा साथीहरूको प्रभाव
- समकओ/ सहकर्मी साथीहरूको दबाव
- विज्ञानहरूको प्रभाव
- नराम्रो घरायसी वातावरण
- धेरै ठुलो महत्त्वकांक्षा
- लागु औसध व्यापारीहरूले अपराधिक कामको लागि प्रयोग गर्नु इत्यादि ६
१३. उपर्युक्त मापकको (स्केल) प्रयोग गरी सुचाइक (इन्डेक्स) सहित सफा स्तम्भचित्र बनाएमा ६ अंक दिने
१४. नेपालको समग्र विकासमा पर्यटन उद्योगको ६ वटा महत्त्वहरू:
- विदेशी मुद्रा आर्जन
- राष्ट्रिय आम्दानीमा वृद्धि
- रोजगारीका अवसरमा वृद्धि
- घरेलु उद्योगहरूको विकास
- व्यापारमा वृद्धि
- कला संस्कृतिको प्रचार-प्रसार इत्यादि
१५. देशहरूबिच समधुर सम्बन्ध कायम गर्ने कुनै ६ वटा उपायहरू:
- देशहरू बिचको विभेद हटाउने, सबैलाई समान व्यवहार गर्ने
- देशहरूबिच भएको जल्दाबल्दा समस्याहरू समाधान गर्ने
- आवश्यक परेको बेलामा सबै देशहरूले एकआपसमा सहयोग गर्ने ६

जनसंख्या परिवर्तनका निर्धारक तत्त्वहरू जन्म, मृत्यु र बसाँई-सराईको छोटकरीमा वर्णन गरेमा २ अङ्कका दरले ६ अङ्क दिने |

समाप्त

१६. - कूटनीतिक सम्बन्ध कायम गर्ने
- सामाजिक समस्याहरूको समाधान गर्ने
- शान्तिको आवश्यकता किन पर्छ भनी प्रचार-प्रसार गर्ने, आतंकवादको अन्त्य गर्ने - इत्यादि गुणस्तरीय जीवन बनेको जो कोहिले पनि कम्तिमा आधारभूत आवश्यकताहरू पूरा गरी सुखको अनुभूत गर्ने अवस्था हो |
गुणस्तरीय जीवन जीउनको लागि अपनाउन सकिने कुनै ५ वटा प्रयासहरूः
- गुणस्तरीय र प्राविधिक शिक्षाको व्यवस्था
- गुणस्तरीय रोजगारको व्यवस्था
- परिवारको आकार सानो बनाउने
- परिवारको सदस्यहरूविच राम्रो सम्बन्ध बनाउने
- धार्मिक आवश्यकताहरूको परिपूर्ति - इत्यादि लेखेमा - परिभाषा १ अङ्क, ५ वटा बुँदा ५ अंक दिने

समूह 'ग'

लामो उत्तर आउने प्रश्नहरूः

१७. नेपाली समाजमा अझैपनि महिलाहरू पछाडि पर्नुका कुनै चार कारणहरूः
- पुरुष प्रधान समाज
- लैङ्गिक विभेद
- समाजमा छोराको अनिवार्यता
- शारीरिक रूपमा नै महिलालाई कमजोर रूपमा हेर्नु
- शिक्षित महिलाहरूको प्रतिशतमा कमी
- रुढीवादको असर
समस्या समाधानका ४ उपायहरूः
- महिला सशक्तीकरणलाई प्रभावकारी रूपमा लागु गर्ने
- कानूनको व्यवस्था
- भेदभाव गर्नेलाई कारवाही गर्ने
- महिला शिक्षालाई प्राथमिकता दिने - इत्यादि लेखेमा
- कारण - ४ अङ्क
- समाधान - ४ अङ्क
१८. पानाभरीको सफा नक्सा बनाएमा ३ अङ्क
दिइएका तथ्यहरू उपर्युक्त संकेत प्रयोग गरी भरेमा - ५ अङ्क दिने
१९. जनसाङ्ख्यिकीको राष्ट्रियक अर्थ 'डेमोस' (Demos) जनता र ग्राफियन (Graphien) अध्ययन भन्ने अर्थ सहित मानव जनसंख्याको अध्ययन गर्ने विषय जनसाङ्ख्यिकी हो भनी परिचय दिएमा - २ अङ्क दिने